

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICÀ

Preus de subscripció

REUS. Ptes. 1'50 al mes.

Fora... » 4'50 trimestre

Estranger » 9'—

Número solt 5 cèntims

Anuncis segons tarifa

ANY XII

REUS, DIVENDRES 30 DE MARÇ 1917

NÚM. 75

Gran Hotel de Londres

HOTEL DE PRIMER ORDRE

Habitacions amb telèfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i telèfon

Dr. S. GIL VERNET

METGE-CIRURGIÀ DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.-EX PREPARADOR ANATÒMIC PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA

CIRURGIA :: MATRIU :: VIES URINÀRIES

ESPECIALITAT EN LA CURACIÓ DE LES HERNIES

Consulta de 6 a 9

BARCELONA.- Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral.- BARCELONA

Joan Vallés Vallduví

CORREDOR DE COMERÇ COL·LEGIAT

Ofereix els seus serveis per a la subscripció al nou emprèstit de MIL MIL LONS Deuda Amortitzable al 5 per 100 lliure de comissió.

L'adveniment de llibertat a Rússia

A Rússia hi ha gana, molta gana per que hi ha terres, moltes terres incultes. I a Rússia hi ha també moltes races esclaves, i molts prínceps i senyors, i molts terrassans que desconeixen la dignitat política, l'equilibri del salari. A Espanya, també hi ha gana i terres incultes i races esclaves i senyors i terrassans que desconeixen tota dignitat. No són aquestes premisses per a deïnitivament irreduïblement conseqüències revolucionàries, però sí per a explicar certs moviments d'opinió que per secrets de la psicologia col·lectiva deixen d'ésser substancialment idèntics a que l'levat espiritual ho sigui.

El fet emancipador que s'esdevingut en la complexa societat moscovita, no pot esbair més que a certs personatges desavinguats amb l'etern i inequívoc batregar de la vida nacional dels pobles. Potser sí que a Rússia no existeixi la base cultural que pot fer fecundament durable una obra constructiva. Però, adflic admetent aquest factor decisiu de la cultura de l'unitat espiritual, potser trobaríem més paradoxal que fos estable i fructuosa a Espanya, una era de renovació revolucionària.

De la mateixa manera tots els climes no són fatalment de neu, tampoc tots els factors ètnics tot el mateix caracter barbaritzant.

Fa molts anys que les novel·les de Korolenko i Gogol i Turgueneff i Gorki tenien una absoluta realitat de fotografia. Aquells elements estètics obien bellament a una suprema aspiració lliberadora... I aquell mujic borratxo i famolenc i murri, i aquell altre inadaptat que moria lentament amb un sentit d'estranya eternitat sobre l'estepa immensa desolada, i aquell supersticiós prototip que feia truculentes trapaceries, anaven poc a poc passant a caracter d'éssers excepcionalment russos.

Precisament en aquesta franca exposició de l'art moscovita s'hi troba, no ja

solament la seva més genuïna i suprema bellesa, sino també la més extraordinària força d'una raça que podia decadir-se miserablement, irremediablement.

Aquelles ànimes mortes i aquell esperit soterrani de Dostoiewski i aquells ex-homes de Gorki no pesaven sobre la consciència del gran poble rus sino que s'infiltraven en bella vigorosa metamorfosi i el duïen de mica en mica camí d'una vida nova i redempta.

Tant de bo els haguessim tingut nosaltres aquests elements artístics de depuració social i política... Però l'art hispànic no ha respost jamai a la realitat de la nostra misera existència. Fugint de trascendentalismes que hem cregut divorciats sempre dels dogmes de la estètica, hem creat aquesta literatura xocada que no ns serveix més que a nosaltres i encare tampoc ens fa gaire profit.

La Rússia és immensa, i ella ha pogut permetre's la negligència excusable de no redimir totes les consciències individuals. El que no té explicació plausible és la supervivència d'aquesta Andalusia esmirriada, d'aquesta Castella extàtica, d'aquella Extremadura paralítica... Però contra això no s'han aixecat aquí els artistes ni els polítics.

Rússia era forta perquè cada mujic imbècil, cada ànima morta, cada cosac brutalitzat, tenien el seu conscient revolucionari que sentia i obrava.

Al costat d'aquella Rússia imperial hi havia una altra Rússia nihilista.

Ah! si la Sibèria s'hagués desbordat un dia, l'imperi dels Romanow fora renovat sense sentir-se'n de sostregades.

El poble moscovita és el que més ha sofert de l'esclavatge, però la seva consciència s'anava aclarint tant poc a poc, que llum era serena i fecundant... En l'esclavatge els joves russos invadien les Universitats més sabies d'Europa, en l'esclavatge Rússia ha estatut, més Universitats populars i més biblioteques circulants que cap altre país del món, en l'esclavatge aquell genial Kropotki-ne donava al món el breuari dels sedents de justícia i de igualtat i Tolstoi fonamentava meravellósament el seu

misticisme revolucionari, fent brotar les angusties fonts del cristianisme sobre les terres ermes i tràgiques que'ls mujics desentranaven.

També en l'esclavatge donà Rússia l'exemple més sublim de modestia cultural. El d'aquella admirable Caterina que anava de poble en poble ensenyant les bècerols als pagesos.

Veus-aquí l'obra de la revolució; ella batgeja amb més força aquí que no pas en els trets de l'altre dia a Petrograd.

Aquesta magnífica regeneració de la Rússia ha d'ésser una alegria per a Europa. Cada home haurà sentit una frisança d'entranyes.

Es frapant la semblança entre aquesta revolució de Rússia i els períodes revolució de la França vint-i-noucentista. Aquí també hi ha hagut un rei feble, massa feble, i una aristocràcia amb massa prerrogatives i uns ministres venals i infatuats i una reina coqueta i diplomàtica... Ja hem remarcat abans el caracter enciclopèdista dels escriptors russos paral·lelament a tot aquest estat social i polític en corrupció manifesta.

També en la gent d'abaix hi havia troços d'ànima jacobina, que frusava a les portes de la Bastilla siberiana.

Una lletra magnífica d'estil i d'alcanc històric, il·lustra a meravella aquestes manifestacions. La lletra és del gran duc Nicolau i va adreçada al que ara ha deixat d'ésser emperador i diu aixís:

M'has expressat sovint la teva voluntat de conduir la guerra fins a la victòria. Però n'estàs segur de que aquesta victòria és possible en l'estat actual de Rússia?

Conèixes la situació interior de l'imperi? Te diuen la veritat? T'han revelat on se troba l'arrel del mal?

M'has dit molt sovint que t'enganyaven, que no tenies fe més que els sentiments de la teva esposa. Però lo que t'admi l'emperador no és pas l'expressió de la veritat. Si ets incapaç de sostreure-la a les influències perniciososes, defensat al menys contra els qui dicten les seves paraules.

Si tu poguessis allunyar aquestes forces tenebroses, la renaixença de Rússia començaria i la confiança de la major part del teu poble ja mig perduda per a tu, tornaria a venir-te.

Per llarg temps he estat vacilant de dir-te la veritat. Però a la fi m'he decidit encoratjat per la teva mare i tes dues germanes. Te trobes a la vella de noves agitacions; te diré més encara: a la vella d'un atentat. Te parlo per la salut de la teva persona, del teu nom i de la patria. Aquesta lletra que's podrà posar de pròleg a l'esclat revolucionari, potser

ens explicarà també altres qüestions de caràcter diplomàtic i militar, tal la destitució de que fou objecte el seu autor, tant també la embrumadora mort del bon vivand de Rapoustine.

Comentari de la guerra

La troca s'enreda

S'enreda pels alemanys, està clar. I no solament pel costat de les operacions militars, sino pels afers interiors dels imperis centrals.

De l'avenc en el front occidental, no més n'hi ha excelents noves pels aliats. Els anglesos han arribat ja, per tot arreu, a les línies de les avançades de l'enemic. Pot ell que ara els alemanys reculen, ho reculen per força, no pas evolutivament com se'n havien ventat. El corresponent del «Times» en el Gran Quarter General declara que es reconeix amb evidència que l'enemic ha sigut empès i que ha hagut de replegar-se ans del terme que s'havia fixat.

Replegar-se bé era cosa difícil... el que no ho era, és incendiar pobles i devastar-ho tot. Però sembla que fins en la obra de destrucció que els alemanys se havien proposat al retirar-se, s'han quedat curts, emposos com estaven per les tropes angleses. Així es comprèn el despit de la premsa, que per més que faci no pot dissimular al poble que ja l'exèrcit alemany està en una situació de feblesa respecte al dels aliats.

Però un nou conflicte es prepara als factotums de Berlín. Recordem que En Briand, parlant ja fa temps de Rússia, —era en el moment de l'entrada de Romania en la guerra— deia: «La Rússia és una montanya d'arena...». Rússia és una montanya d'arena. Amb lo qual volia dir que no hi havia que comptar-hi perquè podia fallir de un moment a l'altre. Sortosament, la revolució russa ha vingut a solidificar un bon troc, aqueixa muntanya. Però vet aquí, els pobles tenen l'esperit de la imitació molt arrelat. Noves de Suïça ens inuicmen de que a Alemanya se li va a presentar bentost, també una muntanya d'arena.

Mentres als aliats se'ls hi solidifiquen les muntanyes, als alemanys se'ls torna moundeda la terra que trepitgen.

Comparant la situació de Rússia amb la de Hongria diu un periòdic socialista hongarès: «El gran malestar que sofreix Hongria, com el sofría Rússia, és degut a una administració corrompuda, a un règim brutal de violència, a la fam, que sofreix el poble, a la impossibilitat de

obtenir justícia i a la persecució dels capitosts de la classe obrera». I el mateix diari diu que bé podria Hongria seguir l'exemple de Rússia.

De sorpresa en sorpresa com anem en aquestos temps res d'estrany tendria que el bloc dels imperis centrals es, disloqués aviat. Ja el comte Karoly ha dit, en ple Parlament, al govern austriac: «Vosaltres ens duen a la revolució». I si es produís a Austria-Hongria una revolució, no seria sols política, com a Rússia, sino també nacionalista. I deslligades de tot compromís amb els poders, ja venríem com fotes les nacionalitats de la monarquia es donarien pressa en firmar la pau, i en deixar a Alemanya sola i desamparada.

Crònica obrera

L'EXPLOTACIÓ DE L'INFANCIA EN LA INDUSTRIA VIDRERA

«Solidaridad Obrera» ha publicat un article parlant de l'explotació dels nois en les fàbriques del vidre de Barcelona. No és cap secret i per ningú; excepcionalment, però lo vist als senyors que integren aqueixes pomposes Juntes de Reformes Socials de Protecció a l'Infancia, que en les fàbriques es mentades hi treballen nois de deu i dotze anys, no precisament com a aprenents. Si es té en compte que el treball del vidre és pesat i més no poder, i que es donen casos de que aqueixos nois —que segons la llei haurien de comptar 16 anys— fan dos i mitjans tons, no és d'estranyar que gairebé cada dia algú d'ells es desmai lo'treguin sang per la boca i que tothom digui en veu alta que les fàbriques de vidre són veritables excelents propagadors de la tisis.

I entre'ls fabricants de vidre de Barcelona, s'hi compta, senyors, el possible senyor Vilella, qui no s'distingeix per cert pel seu bon comportament, car recenta està encara la vaga sostinguda durant alguns mesos a casa seva.

I el fet és de fer resaltar, perquè conve que a Reus, que per lo vist són molts els qui vivien a Babia, se sapiga com les gasten certs obreristes.

En el cas del senyor Vilella, com en molts altres casos, es veu confirmat allò de: «una cosa es predicar i otra dar trigo».

VAGUES, ATURS I LOCK-OUTS

La Federació patronal del ram de construcció de Madrid ha acordat el paro general per al dia 7 d'abril pròxim, fundant-se en la carencia de ferro i carbó i altres primeres matèries. —En la reunió celebrada el diumenge els metalúrgics de Terrassa acordaren donar per acabada la vaga que sostenien des de fa deu setmanes. Seguirán en vaga parcial els fundidors. —Segueix el lock-out dels cilindradors i aprestadors de Barcelona. —Es paria d'una propera vaga de paretas a Barcelona.

RETALLS I COMENTARIS

De «La Veu de Catalunya» :

«El manifest que acaben de redactar els delegats obrers a la Casa del Poble de Madrid, constitueix, amb els seus clams de protesta i de justícia, una formidable acusació contra el sistema centralista.»

La veu del proletariat, la veu del socialisme, s'ajunta amb la veu del nacionalisme català, dels altres nacionalistes hispànics, per llençar l'anatema contra la vella política.

El socialisme i el nacionalisme constitueixen — com ja s'ha dit altres vegades — les dues grans forces socials que arreu del món assolixen la hegemonia política. El socialisme i el nacionalisme són, també, les dues grans forces que sotsmonen l'Espanya.

Fa temps que el nacionalisme català actua contra els governs de Madrid i predica arreu els nous ideals. Allà, l'altre segment viu de la política espanyola, és llança a una campanya semblant, des d'un altre punt de mira, és clar, però des d'un punt de mira aixímateix realista.

Cal notar la significació de l'actual protesta obrera. El seu manifest constitueix un memorial de greuges no solament contra el govern liberal, no solament contra els partits del torn governamental, sinó també contra els altres partits generals, fins els d'oposició, és a dir, contra tots els partits que integren l'artificios conglomerat centralista.»

Diu «Solidaridad Obrera» :

«Nosotros siempre hemos estado convencidos de que el centralismo es una de las cosas más abominables del actual sistema gubernamental. El centralismo es, si, implica tiranía, o cuando menos hasta ahora la implicaba; pero tal como lo conciben ciertas mentalidades, más que tiranía es ridiculez.»

Hablando Ruiz Jiménez con los periodistas de la actual situación económica de España, pretendió quitar importancia a la crisis que por doquier de la Península reina; diciendo «que no cree que lleguen a encontrarse sin carbón en Madrid». Esto, sencillamente, es de una ingenuidad «desmenguante»; mas he aquí que uno de los «chicos» que platicaban con el ministro, no quiso dejar en mal terreno al señor Ruiz y echándose de inteligente, indicó que acaso uno de los medios para conjurar la huelga general en todo caso que se llegue a acordar en la Casa del Pueblo, pudiera ser el empezar las obras del extrarradio de Madrid por decreto.»

De modo que esta gente se ha llegado a figurar cuando menos, que la Corte es el estómago de España; y que estando bien Madrid... en provincias que los reparta un rayo.

Creemos haber dicho que esta luminosa indicación fué hecha por un «chico», ¿no? Bueno; pues ahora añadiremos que el aludido «chico», más que tal, es un mocoso. Sí; un mocoso de la intelectualidad. Y permítasenos la frase; pues de algún modo habremos de calificar a quien dice tales gansadas, para que se ofenda.»

«El Mercantil Valenciano», un vell diari republicà de la ciutat del Turia, que sempre s'ha distingit per sa equanimitat política, mostrant-se allunyat de les colles oligàrquiques que han desacreditat el republicanisme espanyol, escriu uns comentaris entorn de l'Assemblea Republicana recentment celebrada a Saragossa, apuntant el temor de que resulti un nou fracàs perquè diu que «Sin una Revolución en el campo republicano, sin una severa revisión de valores, el republicanismo español está condenado a la impotencia, a la esterilidad,

al fracaso». I afegeix «El Mercantil Valenciano» :

«¿ Pueden ni siquiera intentarse aquella Revolución, aquella revisión de valores? ¿ Sería posible, fuera de Cataluña, derrotar el caciquismo de gorro frigio, sobreponerse a los intereses creados, crear organismos nuevos, limpios de toda especie de máculas? El estado general de cultura y de civismo de las masas republicanas, ¿ permite dar la batalla a los grandes y pequeños caciques que se han enseñoreado del republicanismo? Lo dudamos.»

Si en España existiera una democracia consciente, si fuera oro todo lo que reluce, si la realidad correspondiera a los nombres, la monarquía no existiría ya. Si existe, es indudablemente porque en el campo republicano impera el culto al fetiche en vez del culto al ideal, el caudillismo i el kabilismo en lugar de las viejas virtudes republicanas, y los bastardos intereses personales contra los del ideal.»

Aixís parla «El Mercantil Valenciano», i sabem qui té l'ocurrència de reproduir lo transcrit? Doncs, «Las Circunstancias», lo que equival a mentar la soga a casa del penjat, perquè qui si no els possibilistes està retratat de cos enter en els paragrafs transcrits de «El Mercantil Valenciano»? Però diu més el vell i prestigiós diari republicà de Valencia, i és có que segueix i que també té la despreocupació de reproduir «Las Circunstancias» :

«Profanad los principios democráticos, escarnejad los ideales republicanos, traicionadlos, y no recibireis ni la más leve molestia de los que se proclaman sus más ardientes defensores. Pero discutid la conducta de un cacique, censurable, y al punto caerá sobre vosotros una jauría que intentará por medio de injurias y amenazas sellar vuestros labios. Para esos «republicanos», que son los que más alardean de «revolucionarios», se puede discutir todo y censurarlo todo; menos el cacique de su mesnada; todo, menos lo que las democracias verdaderas discuten más, porque de ello depende su vida, incompatible con la corrupción.»

Exacte, exactíssim, com a Reus ocorre amb els possibilistes. Però com que a despreocupats an aquests polítics ningú els guanya, d'aquí que per a «despistar» fins tinguin la despreocupació de reproduir aquells comentaris que els retraten tant al viu.

Son el comble aquests possibilistes, si és que en el fons no són uns inconscients, uns pobre dimonis que no tenen noció de l'alcanc de sos actes i obren atrabiliariament.

Polítiques

Sembla confirmar-se que el senyor Parafó ha dimittit la presidència del Comitè Central de la Junta de Subsistències.

També s'ha dit que el senyor Azcárate i altres membres de l'esmentada Junta están disposats a imitar al senyor Parafó.

El comte de Romanones abans d'ahir preguntà als periodistes quina impressió havia produït l'acord referent a la vaga.

Un periodista replicà que s'esperava el judici que li mereixia el Govern.

El president digné que no volia avançar opinió, perquè se l'havia censurat per haver manifestat que el Govern estava preparat per a tot. Jo crec — afegeix — que si el Govern no estigués preparat, no seria Govern. Deixaré l'iniciativa a l'enemic. Encara que en la guerra

qui perd l'iniciativa perd la batalla, obraré així. Amb tot, no crec que hi hagi batalla.

Els periodistes li iniciaren els temors de suspensió de garanties i de mordaga de la premsa.

El comte de Romanones contestà amb evasives, dient que tenia gran confiança en la prudència de tots.

Justificà la parquedat de les seves paraules perquè no podia negar-se l'importància del succés. Per això el Govern necessita més severitat i tranquil·litat que mai.

Els periodistes se queixaren de que la censura impedis comunicació el manifest i el miting obrer, i a més, de que s'apliquessin distints criteris per la censura respecte d'una mateixa notícia.

El comte es limità a lamentar-ho.

Preguntat el senador senyor Junoy, lo que hi ha de cert en la missió que li atribueix l'«Heraldo de Madrid», ha manifestat que no tenia fonament, puig cap missió de caràcter polític podia encomanar-li el senyor Prat de la Riba que té orgues propis d'expressió del seu pensament i que si havia parlat amb el ministre d'Hisenda havia estat per interessar an aquest en una resolució que afecta a la Casa de Caritat de Barcelona.

El senyor Junoy ha fet constar sa lleal adhesió al Govern, però ha dit que això no li impideix reconeixer la realitat catalana que s'ha manifestat en sentit netament autonomista, com ho demostren les manifestacions fetes en actes, celebrats pels conservadors catalans i últimament a Lleida en el celebrat pels elements lliberals.

Referint-se a les eleccions de diputats provincials ha dit que havien estat començament de plebiscit demostratiu de que Catalunya es pronunciava a favor de la Lliga Regionalista moguda per son amor a l'organisme regional de la Mancomunitat.

Ha afegeix que a son juí es complirien profecies fetes pel senyor Cambó a l'acte del Masnou i que la Lliga enviaria a les noves Corts la més nodrida, apta i disciplinada de les representacions parlamentaries.

Ha dit que la Mancomunitat té estat parlamentari de fet i de dret; per tant, afegeix, han d'otorgar-se les delegacions, sense les quals aquella no podria existir. Jo desitjo que el Govern liberal sigui el que otorgui aquestes delegacions de conformitat amb la orientació marcada per l'inoblidable Canalejas i donant compliment al decret del senyor Dato. El govern que faci això contribuirà a la pacificació dels esperits. Aplicant lleis savies com la de protecció a les indústries, fent veritable selecció d'autoritats haurà realitzat una gran obra nacional, comptarà amb la col·laboració dels catalans i mereixerà l'admiració com ja l'ha meregut l'Alba al Parlament i fora del Parlament. Respecte de l'últim viatge del senyor Villanueva ha dit que els obsequis dels catalans no tingueren caràcter polític.

Ha fet altres manifestacions relatives a la vaga i subsistències, dient que espera per a Espanya l'arribada de les vaques grasses si no les allunyem amb l'estrépit de les nostres discórdies.

El ministre d'Hisenda ha refusat les estadístiques d'exportació que es publiquen. En aquests estats hi figuren les exportacions d'articles en els quals l'exportació està prohibida i per lo tant no pot haver-n'hi. Lo que passa, és que a les Duanes prenen nota de les sortides cap a l'Àfrica i Canaries; i a aquestes exportacions es refereixen les estadístiques oficials. Ara augmenta la nos-

tra exportació a Canaries per que des del començament de la guerra ha disminuït la importació britànica en aquell arxipièlag, i vé a ésser substituïda per l'espanyola.

Ha negat que s'exporti bestiar.

En Romanones ha dit que s'havia firmat un decret de Guerra, rellevant al general Primo de Rivera del càrrec de governador militar de Cádiz.

El Govern — ha afegeix — ha seguit un criteri d'absoluta igualtat. Així com se imposà un correctiu al senyor Martin Llorente, «Armando Guerra», no podia procedir-se ara d'altra manera. El Govern ho deplora doblement per tractar-se d'una persona amiga i afecta.

Secció Oficial

Registre Civil

INSCRIPCIONS DEL DIA 29 MARS 1917

NAIXEMENTS

Francisco Carbonell Salvadó. — Dolors Folch Candet.

MATRIMONIS

Josepa Plana Solé, 22 anys, Raçona, 16. — Joan Canellas Masden, 5 anys i mig, Sant Benet, 10. — Maria Gran Fort, 33 anys, Mar, 20. — Joan Montlleó Estrems, 23 anys, Creu Vermella, 21. — Magdalena Gebellí Ferraté, 68 anys, Galí, 24.

DEFUNCIONS

Cap.

Informació

Escola de Viticultura i Enologia de Reus

Observacions Meteorològiques DEL DIA D'AHIR

	A les 9	A les 15
Baròmetre corregit a 0°	753.7	752.8
Termòmetre		
Màxima Sol	19.7	
Ombra	14.7	
Mínima Sol	3.6	
Ombra	3.6	
Psicròmetre		
Temperatura sec.	8.4	14.5
Idem humit.	4.0	8.7
Humitat relativa de l'aire	47.2	44.6
Tensió del vapor acúes	3.9	5.5
ANEMÒ - Direcció del vent	NO.	ONO
METRE - Velocitat del vent	5.86	4.4
Pluviòmetre		
Eva porimetre	5.5	2.2
Estat del cel	Nas	Núvol

En l'Alcaldia se va rebre ahir un telegrama del Governador civil de la província comunicant-li haber quedat sospeses les garanties constitucionals a tot Espanya.

L'empresa del Teatre Fortuny anuncia per a demà, dissabte, el benefici del primer actor de la Companyia de sarçuela i opereta que actua en dit coliseu, don Ferrán Vallejo. El programa d'aquesta funció és el següent: la comèdia en un acte den Pardo, música del mestre Torregrosa, «El amor que huye»; l'entremés, original de don Ferrán Vallejo i Enric Lucnix, «El amor es una cosa...»; l'humorada còmica-lírica, en un acte, de Arniches i García Alvarez, «El trñst de los Tenorios».

En obsequi al beneficiat, la simpàtica triple còmica Na Adriana Carreras ballarà les precioses dançes titulades «El Vivi, Flamenco», «Monomania i Bulerías morunas».

Además, tindrà també lloc una «Gran Farandola» representativa de les regions d'Espanya, per totes les senyores de la Companyia i dirigida la orquestra pel popular actor En Ferrán Vallejo.

La sessió ordinària de l'Ajuntament, que correspon a la present setmana, se celebrarà aquesta nit, a les nou, de segona convocatorià.

Banc de Reus de Descomptes i Préstams

ofereix els seus serveis a sos clients per si desitgen concórrer a la suscripció del nou empréstit de MIL MIL-LIONS DEUTRE AMORTISABLE 5 PER 100, advertint que sa intervenció serà lliure de tot gasto.

L'Ajuntament de Santa Coloma de Queralt ha acordat celebrar una fira de bestiar de totes classes el primer dilluns de cada mes i traslladar la que anyalment venia celebrant el 10 de juliol al 25 del mateix mes.

La Secció Excursionista del Centre de Lectura, està organitzant una excursió al Bon Repós, la qual probablement tindrà lloc el vinent diumenge.

Per infondre sospites a les autoritats han sigut expulsats d'aquesta ciutat cinc subjectes forasters.

En l'Audiencia provincial s'ha vist una causa procedent del jutjat del Vendrell per imprudència temeraria, contra Encarnació Palau, guarda-barrera del pas a nivell de Santa Oliva, per haver atropellat un tren a un carro matant al conductor Francesc Marsillàs.

El jurat ha dictat veredict de inculpatibilitat.

El jutjat d'aquest partit cita a Anton Rofes Rofes, i a Joana Giménez Ramírez.

Hem rebut el quadern 205, corresponent a la present setmana, de la celebrada biblioteca d'autors catalans «Lectura Popular», el qual publica una col·lecció de poesies de la malaguanyada poetessa N'Antonia Gili.

La guàrdia civil del Pinell comunica que, a conseqüència d'un desprendiment ocorregut en la mina de terra refractària de don Enric Zaragoza, situada en aquell terme municipal, quedaren sepultats els obrers Josep Bodogio Grau, de 18 anys d'edat, i Josep Berbis Alcoverri, de 31, ambdós veïns de Prat de Comptè. Foren extrets amb vida, però el primer morí al cap d'una hora i el segon se troba en greússim estat.

Ahir fou conduït al quartell municipal el jove de 20 anys Ramón Jové Asens, autor de varis robos de plom i zinc, qui fou detingut a l'intentar vendre el fruit dels seus robos.

En la reunió que celebrà ans d'ahir la Junta local de Reformes, Socials per a nomenar del seu sí un Vocal per a la Junta municipal del Cens de població quedà nomenat per a aital càrrec nostre volgut amic particular N'Esteve Roselló.

FRANCISCO PRIUS

CORREDOR DE COMERS CÒL-LEGIAT

Arraval de Sta. Agnà, 57

VALORS - CUPONS - CANVI-GIROS

Lliure de comissió i gastos d'intervenció, ofereixo els meus serveis a tots els que desitgin «sotscritre's al nou empréstit de MIL MIL-LIONS DEUDA AMORTITZABLE 5 PER 100».

A l'edat de 28 anys, anit deixà d'existir l'enginyer agrònom sub-director d'aquesta Estació Enològica don Anton de la Sotilla i Ochatorrena, gendre de nostre distingit amic particular don Anton Pascual, duenyo de la Sederia Reusense, a qui amb aquest motiu adresem nostre més sentit pésam que fem extensiu a tota la demés familia del malaguanyat jove enginyer.

Institut de Bioteràpia i Laboratori Microbiològic Clínic del Dr. A. FRIAS
VACUNACI CONTRA LA

RABIA

La vacunació deu començar abans d'haver transecoregut 10 dies després de la mossegada

Diagnòstic o revelació experimental de la rabia en els animals causants de les mossegades. Anàlisis bio-normals i patològics.—Arraval baix Jesús, 33. Reus

Sense aquesta marca

l'aparell **NO** és un GRAMÓFON
— CATALEGS GRATIS —

Companyia del Gramófon - SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Èxit colosal dels célebres artistes

TITTA RUFO I CARUSSO

en discs marca GRAMÓFONO

De venda: **R. PERPIÑA** - Carrer Major, 22 - REUS
Despatx: 24, pral.

Dipòsit de Relotgeria. - Relotges de butxaca i Despertadors des de 2'90 pessetes

Màquines d'escriure

Smith Premier n.º 10

Completament noves

::: garantides :::

Ultima paraula en màquines d'escriure. El model núm. 10 és l'admiració del món enter. La màquina **SMITH PREMIER núm. 10** és la única que's garantitza per deu anys. Qui sigui un bon defensor dels seus interessos, no adquirirà cap màquina d'escriure, sens abans pendre a prova la **SMITH PREMIER N.º 10, visible.**

AGENT UNIC per a la venda a REUS
FRANCESC FUSTÉ, St. Llorenç, 1, 2.º, Tel. 275

Accessoris i cintes per a màquines de tots els sistemes.—Màquines d'escriure d'altres marques reconstruïdes i aparentment noves A QUALEVOL PREU

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35	arriba 8'10 c
» 12'17	» 12'45 m
» 16'35	» 17'14 m
» 19'25	» 20'03 m

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17	surt 9'27	arriba 10'37 m
» 10'41	» 11'19	» 11'14 r
» 13'17	» 14'24	» 14'58 c
» 16'30	» 18'57	» 19'47 m
» 19'49	» 21'11	» 21'47 m
» 22'01	»	» 23'05 e

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13	arriba 7'17 e
» 6'30	surt 7'42
» 7'01	» 8'43
» 12'17	» 13'11
» 17'27	» 19'12
» 20'14	» 20'48
	» 8'39 m
	» 10'19 m
	» 14'03 e
	» 20'59 m
	» 21'20 m

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22	arriba 11'22 c
» 13'35	» 20'50 m
» 17'59	» 22'13 m
» 20'30	» 0'22 m

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30	arriba 9'46 m
» 8'29	» 12'29 m
» 11'56	» 20'17
» 15	» 17'58 c

LÍNIA DE VALÈNCIA

Surten de Salou per a València
6'11—(fins a Benicarló)—9'18—11'15—
17'07—(fins a Benicarló)—0'02.

Arriben a Salou de València
4'19—9'17—(procedent de Benicarló)—
15'45—18'38.

Companyia Reusense de Tramvies

Servei de trens que regeix des del dia 1 d'Octubre de 1916

Sortides de Reus		Sortides de Salou	
(Arraval Robuster)	Tren n.º 26 a les 8'25	Tren n.º 25 a les 9'15	
» 12	» 15	» 1	» 16
» 36	» 17'35	» 35	» 18'10

En els diumenges i dies festius s'expediran bitllets d'anada i tornada a 0'60 valeders per al retorn per tot el dia de sa expensió i en tots els trens.

Gran Servei de Carruatjes

De Montroig a Reus i viceversa

SORTIDES	
MONTOIG	REUS
5 i mitja	7
9 i mitja	9 i mitja
12 i mitja	15 i mitja
17 i mitja	17 i mitja

PUNTS DE PARADA:

- A Montroig, Casa Sabatè.
 - A Reus, Carrer de Sant Joan, Guarnicioneria den Baldrich.
- Dit servei començarà el 1 març de 1917

XOCOLATA GARCÍA

L'absoluta puresa dels seus components acrediten que és la millor

FÀBRICA I DESPATX: carrer Castelar, 12-Reus

CAFÉS DE LES MILLORS PROCEDENCIES, TORRAT DIARIAMENT

Ferrocarrils

Servei de trens que regeix des de ler. de juliol de 1915

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilanova; arriba 8'48 m	
» Vilafranca; » 9'38	
» 7'25 » » 9'23 e	
» 8'49 » » 13'27 m	
» 14'13 » » 17'42 c	
» 17'16 » Vilanova » 21'44 o	
» » Vilafranca » 20'37	
» 21'25 » » 23'28 r	

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 9'23 m	
» 8'33 » » 10'36 r	
» 9'20 » » 12'47 c	
» 13'00 » » 16'15 o	
» 15'23 » » 19'24 m	
» 19'49 » » 21'53 e	

DE REUS A TARRAGONA

» 12'54 » » 13'24	
» 9'56 » » 10'30 m	
» 14'30 » » 15'00 m	
» 18'80 » » 18'35 c	
» 20'50 » » 21'34 m	

Evitará V. infeccions intestinals usant AIGUA IMPERIAL. Farmacies: Serra, Punyed, Carpa i Benet.—Droguerías: Roca i Ribas, Colet, Epicerie.

Comuniquen de Tortosa que una barca de les destinades a la pesca del «bou», de 35 tonelades, tripulada per mariners de Sant Carles de la Rápita, i que portava taronges de València a Cette, s'afundí durant la matinada del dia 28, un fort temporal, que la feu naufragar. La tripulació pogué salvar-se i nedant arribà a la costa.

Es desconfia de salvar l'embarcació, puig com que está sobre un banc arenós es va enfonzant.

Avui se verificará a la Casa Consistorial de Montblanc l'acte d'arrendament de les pastures de la montanya «Plans de la Vila»; en la d'Espuga de Francolí, les de la montanya «Gavaxe o Gravalosa», i en la de Rojals, les de la montanya «Les Benes». Els tres actes se verificarán a les dotze del matí.

Un guardia municipal ahir detingué en el carrer del Dr. Robert, a un xicot de 16 anys, que, al preguntar-li la procedencia d'uns sacs buits que portava, s'insolentá contra aquell guardia, fins a l'extrem de tirar-lo per terra.

PRÓXIMA OBERTURA de la sastreria de **JOSEP BARRAU** Arraval de Santa Agna, 33

PER 500 i 550 PESSETES

màquines d'escriure de totes les marques

Màquines Accessoris

usades des de per a tots

50 pessetes els sistemes

ESTEVE MASSAGUÉ—Representant
REUS—Carrer de Sant Llorenç, 8, tercer.—REUS

TELEGRAMES

Madrid 29.
LO QUE DIU LA PREMSA
El Imparcial.

Diu que durant les últimes vint-i-quatre hores s'han precipitat els aconteixements, enverinant-se ràpidament les relacions de la vaga amb el poder públic. Al costat del Govern—afegeix—deuen col·locar-se els espanyols aimants de la pau i de l'ordre. Creiem que's temps encara de no extreure els aconteixements i que la suspensió de garanties constitucionals i la censura no duraran sino el temps indispensable per a garantir l'ordre.

El Liberal
Protesta contra les mides extramades que ha pres el Govern a última hora i diu que un poc de precaució fa algunes setmanes hauria sigut més eficaç que la suspensió de garanties i l'empresonament dels firmant del manifest obrer.

El Universo
Comentant el cas del general don Miguel Primo de Rivera, diu que les circumstancies imposen severitat en la aplicació dels preceptes lilegislatius.

La Mañana
Recomana serenitat i cordura en les actuals circumstancies.

Censura que'ls directores del moviment obrer vulguin crear noves dificultats a la vida espanyola. Anar a la vaga revolucionaria—afegeix—en les actuals circumstancies, és antipatriòtic. Elogia al Govern que des del primer moment se mostra seré i tranzigent, confiant que la raó s'imposaria, havent rebut el veto dels agitadors, amb un digne reto de fortaleza.

El País
Aplandeix la resolució dels organismes proletaris d'anar a la vaga i secundar-la. Censura que'l Govern hagi denunciat el manifest obrer i empresonat a sos firmants.

Diu que'l Govern ha comés amb aixó un atropell i ha contribuít a que la vaga s'anticipi, per lo que éll serà el responsable dels successos que occorin.

La suspensió de garanties
LA «GACETA»
Publica avui la «Gaceta» un decret sospenent les garanties constitucionals a tot Espanya. També publica les següents reials ordres: Anunciant la vacant de metge forense de Sequeros. Instituint en la Facultat de Ciencies de la Universitat Central un premi de nominat «Echegaray».

CARTA DEN BURELL
La premsa publica una carta del ministre d' Instrucción Pública en la que justifica el decret de supressió de les reválides. Diu que les estadístiques demostren que la proporció de suspesos en els exámens de reválida és insignificant.

EL VIATGE DEL MARQUÉS DE CORTINA
Telegrafien de París que ha sortit de aquella capital per a Londres el marqués de Cortina, que va a gestionar l'envío de carbó anglés a Espanya.

EL BLAT ARGENTÍ
Referencies de la premsa argentina, diuen que aquell Govern ha prohibít la exportació de blat en vista de l'escassa collita de moresc. La prohibició no afecta a les compres concertades abans d'aquesta fetxa.

(Subsisteix l'ordre governativa prohibint celebrar conferencies telefóniques amb Madrid.)

ESPECTACLES
Sala Reus
Grans sessions de Cine per a avui. Preus i hores de costum.
IMP. SANJUAN GERMANS—REUS

EI CAS MESSENZILL DE TOS; LITINOIDES SERRA EL RECONSTITUENT MILLOR

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill serio i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÓNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a la obtenció de

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Pastilles Serra

compostes de balsàmics, antissèptics i espectorants que tenen la facultat d'alviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratories són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia y dificultava la respiració.

ES VENEN A DOS RALS CAPSA.

riquíssima agua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoides Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és llegítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, ferge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una agua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capsos de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes, **UN PAQUET SOLT: 10 CÉNTIMS.**

Enofosforina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la materia gris, aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

FARMACIA SERRA REUS

Nova lampara estrangera
Lámpara Nitrogen

Dispot 1/2 Watt

Gran potencia llumínica : Consum veritat : Duració sens rival
DEMANEU-LLA A TOTS ELS BONS ESTABLIMENTS
D'ELECTRICITAT I A VOSTRES ELECTRICISTES.

Concessionari i dipositari per a Espanya i Portugal:
Plutarco Teixidó. - Carme, 35. - Barcelona

Per a demandes, dirigir-se a la tenda de material elèctric,
CARME, n.º 35 (prop de les Rambles). - BARCELONA

Representant en aquesta provincia **JOSEP BALDRICH** Carrer Sant Euse, 2, 2.º, 1.ª. REUS

DROGUERIA

de H. MARINÉ

Plassa de Prim REUS

DECORACIÓ-MOBLES

J. MONTAGUT

Carrer de la Presó, 4 REUS

Sabó CARAGOL

El millor per a rentar roba

50 CÉNTIMS PASTILLA

DISPONIBLE

Fábrica de Capsos de Cartró

ENRIQUE VIDAL

Carrer del Galló, 4 REUS

VENDA:

MAGI MARTI, Llovera, 41
MANUEL VIDAL, plaça de la Sang, 32
ANTON PORQUERAS, Font, 1
DANIEL BARRULL, Estrella, 2
SEBASTIÀ PAMIES, Sol, 13
ANGEL OFICIAL, plaça del Rei
PERE MARTI, Raseta de Sales, 12
JO. QUIM LLORENS, Plaça Castell.

Claudi Borrás

DENTISTA

Plaça Constitució, 13 REUS

NON PLUS ULTRA

Trajes a preus inverosímils

La casa millor assortida en trajes per a nens

Portal de Jesús, 1. REUS

L'Hidráulica Reusense

de EMILI AULÉS

Extens assortit en mosaics hidràulics

PREUS ECONÓMICS

Cami de Riudoms REUS

«Bar Americano»

Arraval de Robuster, núm. 26

ES EL BAR PREDILECTE DEL PÚBLIC

CAFÉ PAMPA

EL MÉS AGRADABLE I DIGESTIU

LICORS DE TOTES CLASSES

ESMERAT SERVEI

MAGI SOLER

REUS

La Violeta

Fábrica de gorras de Joan Riús

Gaianes, 13 REUS

DISPONIBLE

Casa PUJOL

TRAJOS DE LLANA

DES DE 25 PESSETES

Monterols, 37 REUS

TINTORERIA de MANUEL CIBIACH

Se renta i tenyeix tota classe de roba. - S'utilitza el planxat elèctric.

Gaianes, 7 REUS

Venda d'Espardenyes

DE TOTES CLASSES

Manuel Parisi

Carrer Jesús, REUS

DISPONIBLE

Dr. Pere Barrufet

CONSULTA DE 3 A 5

SANT JOAN, 10, 1.ª REUS

Sabatería de Pere Boig

BARATURA I SOLIDESA

ARRAVAL STA. AGNA, 28 REUS

Esteve Massagué

COMISSIÓ-REPRESENTACIONS

SANT LLORENS, 8, 3.ª REUS

DISPONIBLE

JOAN PUJOL

RECADER

EL MÉS ANTIC DE REUS A BARCELONA

ARRAVAL ALT DE JESÚS REUS

DISPONIBLE